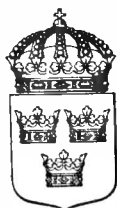

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1949

FÖRSTA KAMMAREN

Nr 6

12—16 februari.

Debatter m. m.

Lördagen den 12 februari.

Minnesord över herr Gustavson	Sid. 3
-------------------------------------	--------

Tisdagen den 15 februari.

Svar på interpellation av herr Näsgård ang. ersättningen för skador, förorsakade av rovdjur	5
---	---

Interpellationer:

av herr Arrhén om rektorernas befriande från expeditionella göromål	7
av herr Eskilsson ang. tilldelningen av kvävegödselmedel m. m.	8

Onsdagen den 16 februari.

Svar på interpellation av fru Svenson om frivillig sjukhjälpförsäkring för gifta kvinnor	10
--	----

Om uppsägning av vissa överenskommelser ang. ekonomiskt samarbete	10
---	----

Anordnande av lokaler för luftbevakningen	12
---	----

Interpellationer:

av herr Elowsson, Nils, ang. förfarandet i vissa brottmål mot minderåriga	13
av herr Persson, Karl, om effektivare kontroll över livsmedelstillverkningen	15
av herr Pålsson, ang. deposition hos skogsvårdsstyrelse av medel för skogsvård	16
av herr Pettersson, Georg, ang. anställningen av arbetskraft vid statliga verk m. m.	17

Samtliga avgjorda ärenden.

Onsdagen den 16 februari.

Val av ledamöter och suppleanter i opinionsnämnden	9
--	---

Val av valmän jämte suppleanter för utseende av tryckfrihetskommitté	9
--	---

	Sid.
Utrikesutskottets utlåtande nr 1, ang. uppsägning av överenskom- melsen om ekonomiskt samarbete mellan Sverige och Amerikas Förenade Stater m. m.	10
Statsutskottets utlåtande nr 15, ang. utgifter å tilläggsstat II: utrikes- departementet	12
— nr 16, ang. utgifter å tilläggsstat II: försvarsdepartementet	12
— nr 20, ang. utgifter å tilläggsstat II: ecklesiastikdepartementet	12
— nr 23, ang. utgifter å tilläggsstat II: folkhushållningsdepar- tementet	12
— nr 24, ang. anslag under statens utlåningsfonder och fonden för förslag till statsverket: handelsdepartementet	12
— nr 21, ang. utgifter å tilläggsstat II: handelsdepartementet	12
— nr 25, ang. anslag under försvarets fonder m. m.	12
Första lagutskottets utlåtande nr 3, ang. justitieombudsmannens äm- betsförvaltning	13
— nr 4, ang. militieombudsmannens ämbetsförvaltning	13
Jordbruksutskottets utlåtande nr 3, ang. ändring i förordningen an- gående bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur	13

Lördagen den 12 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 eftermiddagen.

Upplästes följande till kammaren inkomna dödsbevis:

Gustavson, John Aron, född den $^{14}/_2$ 1890, riksdagsman, lantbrukare, gift, boende Guntorp, Solberga församling, Kode, Göteborgs län, har enligt vad jag själv känner avlidit på serafimerlasaret den $^{10}/_2$ 1949, och enligt min uppfattning var huvuddödsorsaken haemorrhagia cerebri, nomenkl. nr 2600.

Stockholm den $^{11}/_2$ 1949.

Ingmar Bergström.

Leg. läkare.

Herr TALMANNEN yttrade: Ett oväntat dödsbud har ingått, som meddelar att ledamoten av denna kammare lantbrukaren John Gustavson avlidit. Den så hastigt borttryckte kamraten bevistade i år som representant för Göteborgs och Bohus län sin adertonde riksdag. Såväl här i riksdagen som i sin hemort arbetade den bortgångne med stort intresse för de uppgifter, som åvilade honom, och åtnjöt allas vår sympati och aktning. Vi tacka med saknad en gedigen och god kamrat och lysa frid över hans minne.

Detta anförande åhördes av kammarens ledamöter stående.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 28, angående fortsatt tullfrihet för Svenska röda korset för viss sjukvårds-, beklädnads- och sjuktransportmateriel;

nr 29, angående fortsatt tullfrihet i vissa fall för Föreningen Rädta barnen för kläder, beklädnadsmateriel och livs-förnödenheter; samt

nr 32, angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer.

Upplästes två till kammaren inkomna ansökningar, vilka jämte därvid fogade läkarintyg voro så lydande:

Till riksdagens första kammare.

I enlighet med bifogade läkarintyg får undertecknad anhålla om fortsatt befrielse från riksdagsgöromålen under tiden 10—28 februari 1949.

Hässleholm den 8 februari 1949.

N. R. Rosenberg.

Riksdagsman *Ragnar Rosenberg* är på grund av sjukdom förhindrad att deltaga i riksdagsarbetet under tiden den $^{10}/_2$ — $^{28}/_2$ 1949, vilket härmed intygas.

Lund den 9 februari 1949.

B. Ebenius.

Överläkare.

Till riksdagens första kammare.

Äberopande närslutna läkarintyg anhåller jag om ledighet från riksdagsarbetet under den tid läkarintyget angiver.

Stockholm den 12 februari 1949.

Fritjof Ekman.

Härmed intygas, att riksdagsman *Fritjof Ekman* hos mig genomgått en större tandoperation, varför han är oförmögen att deltaga i riksdagens arbete under tiden tisdagen den 15 februari till och med onsdagen den 2 mars.

Gust. Rosenberg.

Leg. tandl.

De begärda ledigheterna beviljades.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser justiedepartementets verksamhetsområde;

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde;

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde; och

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser inrikesdepartementets verksamhetsområde.

Anmälades och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1946 (nr 408) om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter; och

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 29 mars 1946 (nr 113) om tillfällig ökning av regeringsrådets antal.

Föredrogos och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 21, angående livränta till Anna Söderkvist m. m.; och

nr 26, med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 4 förordningen den 16 maj 1890 (nr 21 s. 1) angående Sveriges allmänna hypoteksbank, m. m.

Föredrogos och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 27, angående avvecklingen av 1941 och 1942 års krislån; samt

nr 31, angående inrättande av en försöksgård i Sunne socken, Värmlands län.

Föredrogos och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 28, 29 och 32.

Anmälades och bordlades

utrikesutskottets utlåtande nr 1, i anledning av väckt motion angående uppsägning av överenskommelsen av den 30 juni 1948 om ekonomiskt samarbete mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater m. m.;

statsutskottets utlåtanden:

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde;

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde;

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde;

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde;

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser folkhushållningsdepartementets verksamhetsområde;

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag för budgetåret 1949/50 under statens utlåningsfonder och fonden för förslag till statsverket, i vad avser handelsdepartementets verksamhetsområde; samt

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag för budgetåret 1949/50 under försvarets fonder m. m.;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 3, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning; samt

nr 4, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning; ävensom

jordbruksutskottets utlåtande nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition

med förslag till förordning om ändrad lydelse av 9 § 1 mom. förordningen den 20 juni 1941 (nr 577) angående bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 2.08 eftermiddagen.

In fidem

G. H. Berggren.

Tisdagen den 15 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 eftermiddagen.

Justerades protokollen för den 8, 9 och 12 innevarande månad.

Ang. ersättningen för skador, förorsakade av rovdjur.

Herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet STRÄNG, som tillkännagivit, att han hade för avsikt att vid detta sammanträde besvara herr Näsgårds interpellation angående ersättningen för skador, förorsakade av rovdjur, erhöll ordet och anförde: Herr talman! Med första kammarens tillstånd har dess ledamot herr Näsgård till mig framställt följande interpellation.

Har statsrådet för avsikt att vidtaga åtgärder i syfte att undvika oskäligt långa dröjsmål vid utbetalandet av ersättningar för skador som förorsakats av rovdjur?

Som motivering har herr Näsgård anført bland annat att det i de områden, där rovdjursskador förekomma, torde råda en allmän uppfattning att utbetalningen av ersättning för skadorna går alltför långsamt.

Då jag skall besvara interpellationen vill jag först nämna, att jag låtit undersöka alla ansökningar, som behandlats

av Kungl. Maj:t under år 1948, sammanlagt 443 stycken, för att få klarhet i hur lång tid behandlingen av dessa ersättningsärenden i allmänhet tagit. Det har då framgått, att tiden från det ansökningen ingavs till första myndigheten och till dess den inkom till jordbruksdepartementet i 60 procent av samtliga fall understigit 6 månader. I 35 procent av fallen har tiden varit mellan 6 och 12 månader, och i 5 procent har den varit längre än ett år. Avgörandet hos Kungl. Maj:t har i regel skett snabbt. 40 procent av de inkomna ärendena ha avgjorts inom fjorton dagar och ytterligare 40 procent inom en månad från det ärendena kommo in. Av de återstående ärendena har flertalet avgjorts inom två månader, och endast för omkring 9 procent av samtliga har avgörandet dröjt omkring tre månader.

Vad gäller möjligheten att påskynda behandlingen vill jag först erinra om att Kungl. Maj:t vid fjolårets riksdag begärde och fick bemyndigande att delegera beslutanderätten i dessa ärenden till länsstyrelserna. Syftet härmed var att minska arbetsbelastningen i Kungl. Maj:ts kansli och samtidigt möjliggöra ett snabbare avgörande. Denna delegering har emellertid ännu icke skett. Anledningen härtill är att enligt regeringsrättslagens nuvarande utformning be-

Ang. ersättningen för skador, förorsakade av rovdjur.

svär över länsstyrelsens beslut i dessa ersättningsfrågor skulle komma att avgöras av regeringsrätten. Jag anser det emellertid lämpligare, att besvären skola avgöras av Kungl. Maj:t i administrativ väg. Enligt vad jag inhämtat av chefen för justitiedepartementet avser denne även att föreslå Kungl. Maj:t att till årets riksdag framlägga förslag om ändring i regeringsrättslagen på denna punkt. Sedan en sådan ändring skett, böra enligt min uppfattning länsstyrelserna bemyndigas att avgöra dessa ersättningsfrågor.

Genom en sådan delegering kommer man att göra en visserligen ej alltför stor men dock ingalunda betydelselös tidsvinst. Återstår då frågan, om även ärendenas behandling hos länsstyrelserna kan påskyndas. Herr Näsgård har själv framhållit, att utredningen i dessa ärenden ofta måste bli tidsödande på grund av de långa avstånden. Jag vill understryka detta. Vidare vill jag framhålla, att man ju särskilt när det gäller långa resor måste tänka på att försöka kombinera olika förrättningar så att utredningen i ersättningsärendena inte kommer att medföra oproportionerligt stora kostnader för det allmänna. Även andra omständigheter kunna föranleda, att det ingalunda alltid är möjligt att företaga utredning så snart ansökan om ersättning inkommit. Det är nog därför tyvärr ofrånkomligt, att det ofta måste dröja något, innan beslut om ersättning kan meddelas. Jag är emellertid fullt ense med herr Näsgård om det angelägna i att ett sådant dröjsmål inte skall bli längre än nödvändigt. I detta sammanhang vill jag också meddela att Kungl. Maj:t den 4 februari på hemställen av mig beslutat avlåta skrivelse till länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län med erinran om vikten härav.

Några åtgärder utöver den jag nu nämnt anser jag ej nu behövliga.

Herr NÄSGÅRD: Herr talman! Jag ber att få tacka statsrådet för det utförliga och klagörande svaret. Det visar ju att det finns fog för befolkningens uppfattning att avgörandet dröjer alltför länge. Men eftersom statsrådet har ådagalagt

så stort intresse för frågan har jag ingen anledning att säga mer härom.

En tjänsteman uppe i Norrland, som handhar vissa utredningar i dessa ärenden, har skrivit till mig och sagt att det torde vara så, att landsfiskaler och fjärdingsmän spara på sådana här ärenden för att undvika extra tjänsteresor. Detta är väl många gånger förklaringen till att utredningen tar så lång tid. Jag har också hört att länsstyrelserna lägga ärendena på hög, innan de skicka in dem till departementet. Ur länsstyrelsernas och landsfiskalernas synpunkt kan ju detta vara en mycket rationell metod, men för djurägarna är den naturligtvis föga tillfredsställande. Nu meddelade statsrådet, att Kungl. Maj:t den 4 februari har skickat en skrivelse till länsstyrelserna med anmodan att skynda på dessa ärendens handläggning, och jag hoppas att detta skall göra god verkan. Likaledes tror jag att den decentralisering, som statsrådet talar om, skall kunna påskynda ärendenas avgörande ganska avsevärt.

Jag har alltså ingenting att tillägga med anledning av statsrådets svar. Jag skulle bara vilja sluta med en vädjan till statsrådet att också ta själva värderingsfrågan under övervägande. Edor Burman nämnde i sin artikel i Svenska jägarförbundets tidskrift att befolkningen anser, att värderingen ofta ligger omkring 25 procent under dagsvärdet. I propositionen 1946 yttrade föredraganden — som för övrigt var statsrådet själv — att ersättningarna i regel borde utgå med fulla värdet, och jag vill som sagt vädja till statsrådet att även undersöka den saken.

Föredrogos och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 28, angående fortsatt tullfrihet för Svenska röda korset för viss sjukvårds-, beklädnads- och sjuktransportmateriel; samt

nr 29, angående fortsatt tullfrihet i vissa fall för Föreningen Rädda barnen för kläder, beklädnadsmateriel och livs-förnödenheter.

Interpellation om rektorernas befriande från expeditionella göromål.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 32, angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer.

Föredrogs och bordlades ånyo utrikesutskottets utlåtande nr 1, statsutskottets utlåtanden nr 15, 16, 20, 21 och 23 —25, första lagutskottets utlåtanden nr 3 och 4 samt jordbruksutskottets utlåtande nr 3.

På framställning av herr talmannen beslöts att statsutskottets utlåtande nr 21 skulle på föredragningslistan för morgondagens sammanträde uppföras näst efter samma utskotts utlåtande nr 24.

Herr *Holmbäck* väckte en motion, nr 231, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål m. m.

Motionen bordlades.

Interpellation om rektorernas befriande från expeditionella göromål.

Herr *ARRHÉN* erhöll på begäran ordet och anförde: Herr talman! De högre läroanstaltarnas chefer ha en ansvarsfull uppgift i ledningen av ungdomens undervisning och uppfostran. På rektorerna vilar ansvaret för undervisningsarbetets behöriga gång. Detta kräver en fortlöpande uppmärksamhet beträffande både lärarpersonalens och elevernas arbete, lokalernas och undervisningsmaterielens bestånd m. m. Icke minst krävande är uppgiften att inom en stor läroanstalt åstadkomma en ändamålsenlig samverkan mellan de olika arbetsgrenarna. Elever, målsmän, lärare och andra vända sig ofta till rektor i en mängd frågor av de mest skilda slag. Här kräves också i många fall rektors initiativ till ingripanden. Förutom fullgörande av den egna undervisningsskyldigheten har rektor att följa de olika lärarnas undervisning och meddela dem råd i pedagogiska frågor.

Sedan länge har tid efter annan på-

talats, hurusom rektorerna i stegrad omfattning överhopats med expeditionella göromål. De klagomål, som förekommit, ha icke kommit från rektorerna själva. De ha oftast lojalt funnit sig i en allt större arbetsbörda. Fastmer har från närstående iakttagare framhållits det orimliga i att rektorerna varit så hårt bundna vid expeditionens skrivbord, att de icke i önskvärd utsträckning kunnat ställa sin personliga kapacitet till förfogande för sina väsentliga chefsuppgifter.

En påminnelse om den snedvridning, som här förekommer, har nu åter blivit gjord. Denna gång genom eforernas initiativ i en framställning till chefen för ecklesiastikdepartementet.

Från rektorernas arbetsbörda kunna lyftas åtskilliga uppgifter, som utan att därmed bli eftersatta kunde överlämnas åt därför utbildad, bättre skickad personal. Denna fråga har varit föremål för utredningar, och behovet av förbättring har vitsordats. Likväl har den ännu icke blivit löst. Att så sker är så mycket mer angeläget som de organisatoriska problem, som en skolreform medför eller aktualiserar, utan tvivel komma att ställa de största krav på dem, som i praktiken skola bära ansvaret för den stora reformens lyckliga genomförande, krav, som näppeligen kunna förväntas bli infriade, om skolornas chefer — belastade med de löpande expeditionsgöromålens mångahanda detaljer — icke kunna hålla blicken öppen för de stora linjerna. För att möjliggöra detta måste en sådan avvägning av rektorernas arbetsbörda göras, att behövtid står dem till förfogande för deras väsentliga uppgift: ledandet av lärjungarnas undervisning och uppfostran.

Jag får anhålla om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet rikta följande frågor:

Delar herr statsrådet uppfattningen, att rektorernas krafter i alltför hög grad tagas i anspråk för expeditionella göromål?

Om så är, vilka åtgärder ämnar herr statsrådet vidtaga för att åvägbringa en snar förbättring i detta hänseende?

Interpellation ang. tilldelningen av kvävegödselmedel m. m.

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Interpellation ang. tilldelningen av kvävegödselmedel m. m.

Ordet lämnades härefter på begäran till herr **ESKILSSON**, som yttrade: Herr talman! Enligt det förslag till svenskt ekonomiskt program för tiden t. o. m. produktionsåret 1952/53, som den svenska regeringen i höstas avlämnade till Parisorganisationen, beräknades att vårt land skulle kunna öka den totala skörden under nämnda tid med omkring 8,5 % jämfört med den nuvarande jordbruksavkastningen. Bland de faktorer, som skulle bidra till en sådan ökning, framhölls särskilt ökad maskinanskaffning, intensifierad växtförädling och framför allt ökad användning av konstgödsel. Detta sistnämnda skulle fordra dels en ökad inhemsk produktion, dels en ökad import, nämligen med omkring 50 000 ton kväve, 50 000 ton kali och 115 000 ton superfosfat årligen.

Inom modern jordbruksforskning är man också allmänt ense om den stora betydelsen av rationell konstgödsling, varvid icke minst användningen av kvävegödselmedlen spelar en avgörande roll. Det var därför med stor tillfredsställelse som landets jordbrukare togo del av statsrådet Strängs uttalande i fråga om dessa ting i bl. a. ett radioföredrag den 2 januari detta år, varvid statsrådet framhöll, att man från regeringshåll räknade med »att under gödselåret 1948/49 kunna ställa en kvantitet kväve på drygt 250 000 ton till förfogande, vilket skulle betyda en mindre ökning i förhållande till närmast föregående år».

Mot bakgrunden härav har det väckt undran och förvåning i jordbrukarkretsar i hela landet, att — enligt de bestämmelser, som statens livsmedelskommission nu utfärdat angående tilldelningen av konstgödselmedel för sista tilldelningsperioden under gödselåret 1948/49 (cirkulär nr 3235) — den sammanlagda ordinarie tilldelningen av kvävegödsel-

medel under innevarande gödselår kommer att bli endast 83 % av närmast föregående års tilldelning, vilken i sin tur utgjorde blott 78 % av tilldelningen 1946/47. Samtidigt reduceras även den särskilda tilldelningen till oljeväxtodlingen från 200 till 150 kg kvävegödselmedel per hektar, vilket endast utgör 75 % av föregående års tilldelning.

Alla äro medvetna om vilken betydelse goda skördar ha för hela vårt folk. Jordbrukarna äro också villiga att efter bästa förmåga göra sin insats för att öka produktionen och därmed möjliggöra allmän standardhöjning på något längre sikt. Men så länge nuvarande statliga grepp om utrikeshandeln varar, måste också statsmakterna tillse, att det för jordbrukarna verkligen finnes förutsättningar att fullgöra sin andel i produktionsökningen. Härvid spelar konstgödseltilldelningen en avgörande roll. Den minskade tilldelningen synes allvarligt äventyra produktionsökningen på jordbrukets område under innevarande år.

Med stöd av vad sålunda anförts anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få framställa följande frågor:

1. Är herr statsrådet villig att redogöra för orsakerna till den minskade tilldelningen av kvävegödselmedel under innevarande gödselår?

2. Hur bedömer herr statsrådet i anslutning härtill möjligheterna till en sådan ökning av landets jordbruksproduktion som beräknats i det s. k. långtidsprogrammet?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Osvald* för tiden den 21—den 26 innevarande månad.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.17 eftermiddagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Onsdagen den 16 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 eftermiddagen.

Företogs val av tjugufyra ledamöter i den nämnd, som äger att döma, huruvida högsta domstolens och regeringsrättens samtliga ledamöter gjort sig förtjänta att i deras viktiga kall bibehållas; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit utsedda till ledamöter i nämnden:

herr Ahlkvist	med 102 röster,
fröken Andersson	» 102 » ,
herr Anderson, Iwar,	» 102 » ,
» Andersson, Jones Erik,	» 102 » ,
» Branting	» 102 » ,
» Eskilsson	» 102 » ,
» Herlitz	» 102 » ,
» Johansson, Johan Bernhard,	» 102 » ,
» Karlsson, Gottfrid,	» 102 » ,
» Krügel	» 102 » ,
» Lindblom	» 102 » ,
» Lodenius	» 102 » ,
» Löthner	» 102 » ,
» Norman	» 102 » ,
» Pauli	» 102 » ,
» Persson, Ivar,	» 102 » ,
» Petersson, Emil,	» 102 » ,
» Schlyter	» 102 » ,
» Sjö	» 102 » ,
» Tjällgren	» 102 » ,
» Wahlmark	» 102 » ,
» Velander	» 102 » ,
» Wistrand	» 102 » ,
» Åkerberg	» 102 » .

Anställdes val av sex suppleanter för de av kammaren utsedda ledamöterna i den nämnd, som äger att döma, huruvida högsta domstolen och regeringsrättens samtliga ledamöter gjort sig förtjänta att i deras viktiga kall bibehållas; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit utsedda till suppleanter:

herr Ericson, Johan Eric,	med 80 röster,
» Wahlund	» 80 » ,
» Mannerskantz	» 80 » ,
» Lindström, Rickard,	» 80 » ,
» Isaksson	» 80 » ,
» Weiland	» 80 » ,

sedan ordningen dem emellan blivit genom lottning bestämd.

Företogs val av tolv valmän för utseende av riksdagens kommitterade för tryckfrihetens vård; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit utsedda till valmän:

herr Arrhén	med 76 röster,
» Björck	» 76 » ,
» Eriksson, Einar,	» 76 » ,
» Herlitz	» 76 » ,
» Holmbäck	» 76 » ,
» Lindström, Rickard,	» 76 » ,
» Nilsson, Bror,	» 76 » ,
» Pauli	» 76 » ,
» Thun	» 76 » ,
» Wahlund	» 76 » ,
» Velander	» 76 » ,
» Åkerberg	» 76 » .

Anställdes val av tre suppleanter för kammarens valmän för utseende av kommitterade för tryckfrihetens vård; och befunnos efter valförrättningens slut hava blivit utsedda till suppleanter:

herr Boo	med 64 röster,
» Lundgren	» 64 » ,
» Näsgård	» 64 » ,

sedan ordningen dem emellan blivit genom lottning bestämd.

Herr statsrådet *Möller* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 33, angående godkännande av ett mellan svenska regeringen och argentinska regeringen träffat handels- och betalningsavtal;

Om frivillig sjukhjälpförsäkring för gifta kvinnor. — Om uppsägning av vissa överenskommelser ang. ekonomiskt samarbete.

nr 35, angående bestridande av vissa haverikostnader; samt

nr 36, med förslag till förordning angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

ställer därför stora förhoppningar på att utredningen skall giva ett positivt resultat och att klarhet i frågan med det snaraste måtte vinnas.

Om frivillig sjukhjälpförsäkring för gifta kvinnor.

Herr statsrådet och chefen för socialdepartementet **MÖLLER**, som tillkännagivit, att han hade för avsikt att vid detta sammanträde besvara fru Svensons interpellation om frivillig sjukhjälpförsäkring för gifta kvinnor, erhöll ordet och anförde: Herr talman! Ledamoten av denna kammare fru Gärda Svenson har med kammarens tillstånd till mig riktat följande fråga:

Kan man förvänta att den av riksdagen 1946 begärda utredningen om möjlighet för familjeförsäkrade gifta kvinnor att genom frivillig försäkring erhålla tillägg till den sjukhjälp, som utgår till dem på grund av den obligatoriska sjukpenningförsäkringen, kommer att företagas?

I anledning av interpellantens fråga vill jag lämna den upplysningen, att en särskild sakkunnig inom departementet i fjol varit sysselsatt för att förbereda vissa frågor rörande den allmänna sjukförsäkringen. Härvid har även det av interpellanten berörda spørsmålet upptagits. Utredningen kommer att fortsätta.

Fru **SVENSON**: Herr talman! Till herr statsrådet ber jag att få framföra mitt tack för det svar som jag erhållit på min interpellation. Det är med tillfredsställelse jag konstaterar, att en särskild sakkunnig inom departementet arbetar med frågor rörande den allmänna sjukförsäkringen. Av herr statsrådets svar framgår även, att de familjeförsäkrade gifta kvinnornas möjlighet till frivillig försäkring för erhållande av tillägg till sjukhjälp även blir föremål för övervägande och översyn av den sakkunnige.

Denna fråga är mycket betydelsefull för många kvinnor i vårt land, och jag

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott herr *Holmbäcks* motion, nr 231, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål m. m.

Om uppsägning av vissa överenskommelser ang. ekonomiskt samarbete.

Föredrogs ånyo utrikesutskottets utlåtande nr 1, i anledning av väckt motion angående uppsägning av överenskommelsen av den 30 juni 1948 om ekonomiskt samarbete mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater m. m.

I en inom andra kammaren väckt, till utrikesutskottet hänvisad motion, nr 3, av herr *Johansson* i Stockholm m. fl., hade hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa, att Sverige måtte i enlighet med artikel 1 mom. 2 uppsäga överenskommelsen av den 30 juni 1948 angående ekonomiskt samarbete mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater samt i enlighet med artikel 27 i konventionen angående europeiskt ekonomiskt samarbete av den 8 maj 1948 uppsäga konventionens tillämpning på Sverige.

Utskottet hade i det nu föreliggande utlåtandet på anförda skäl hemställt, att motionen II: 3 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Herr **NORLING**: Herr talman! När denna fråga tidigare behandlats i denna kammare, har det ju från kommunistiskt håll lämnats motivering, varför kommunisterna ha gått emot såväl detta Marshallavtal med Amerika som Sveriges anslutning till Marshallorganisationen. Det skulle vara onödigt att nu upprepa vad som förut sagts, och jag vill därför endast hänvisa till den motive-

Om uppsägning av vissa överenskommelser ang. ekonomiskt samarbete.

ring som finns i motionen. Men då utvecklingen har visat något annat än vad som sades här, då avtalen godkändes av riksdagen, vill jag göra ett par erinringar.

Den första är denna: när det bilaterala avtalet med Amerika godkändes av riksdagen, var ju en av huvudpunkterna i motiveringen, att dollarbristen skulle hindra Sveriges handel med U. S. A. och att på grund av detta stora skadeverkningar skulle uppstå. Då emellertid dollarlånet först började verka under hösten 1948, såg sig regeringen tvingad att nedskära importen från Amerika ganska hårt eller från 1 631 miljoner 1947 till 671 miljoner 1948, och det har också sedan visat sig, att det under ett par månader av året till och med var ett mindre exportöverskott. I stället utökades Sveriges handel med andra länder och då i första hand med England och Polen. Några skadeverkningar genom dessa förändringar ha icke kunnat märkas, varför man kan utgå ifrån att det dollarlån, som man då ansåg sig så väl behöva, gott hade kunnat undvaras.

Utvecklingen har också visat en annan sida, sedan Sverige anslöt sig till Marshallorganisationen, nämligen att de arbetandes läge har försämrats, medan den kapitalistiska profiten och kapitalanhopningen har ökats. Vi ha efter anslutningen fått lönestopp för löntagarna, ökad bostadsbrist på grund av skärpt byggstopp och stigande arbetslöshet för byggnadsarbetarna. Detta är endast ett delavsnitt av den generösa amerikanska hjälpen för att öka välståndet i Europa.

Herr talman! Med dessa korta erinringar ber jag att få yrka bifall till motionen nr 3 i andra kammaren.

Herr SANDLER: Herr talman! Det är ju inte länge sedan jag hade tillfälle att växla ord med herr Öhman i samma fråga som det gäller nu i dag. Det hade ju varit en mycket stor överraskning, om herr Norling hade företagit några sidospår utanför den utstakade generalinjen, och vi kunna ju lugnt konstatera att han inte gjort det. Det skulle

därför kunna vara tillräckligt att hänvisa till att denna sak har förevarit och att riksdagen har tagit sin ståndpunkt.

Men nu åberopas det ju, att det föreligger nytillkomna omständigheter, som göra att diskussionen bör återupptas, och jag skall villigt medge, att det finns nya omständigheter i ärendet. En sådan omständighet är, att vi ha blivit djupare medvetna om den misär, i vilken Europa befinner sig efter kriget. Behovet av återhämtningsprogrammet är således starkare styrkt. En annan omständighet är att det första året av programmets fullföljande har varit gynnsamt, och därmed kan ju konstateras att Europa befinner sig på rätt väg.

En tredje omständighet, som ju är särskilt av intresse med hänsyn till motionärernas allmänna politiska ståndpunkt, är, att Kominforms ansträngningar att med alla medel, som den är mäktig, sabotera programmets genomförande särskilt i Italien och Frankrike ha snöpligen misslyckats.

Jag tror att en hänvisning till dessa tre omständigheter egentligen skulle vara nog för att motivera att den mera bleklagda anstormning, som herr Norling nu har gjort emot vad han kallar imperialismen, också bör vara dömd att misslyckas.

Men det vore orätt att undanhålla kammaren att det i denna motion finns ett argument, som bör vara av speciellt intresse. Bland de nya omständigheterna åberopas nämligen, att sedan vi talade om saken förra gången, ha nyval ägt rum till andra kammaren och därtill avsluter sig följande reflexion: »Ökad erfarenhet har vunnits, som ytterligare bestyrker vår uppfattning om Marshallpolitikens vådor.» Detta argument har i varje fall originalitetens förtjänst. Men om man nu betänker andrakammarvalets resultat särskilt i vad avser det parti, som uppbar motionen, så undrar jag, vad kammaren skulle säga om denna nya version som kommentar till nyvalet till andra kammaren: »Ökad erfarenhet har vunnits, som ytterligare bestyrker det svenska folkets uppfattning om den kommunistiska politikens vådor.»

Anslag till anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

Herr NORLING: Herr talman! Jag skall bara ställa en fråga till den ärade ordföranden i utrikesutskottet, herr Sandler, då han säger, att återhämtningens verkningar i Europa ha visat, att planen var riktig. Jag vill fråga herr Sandler: Är det denna återhämtning, som har åstadkommit att i Bizonien, den del av Tyskland, som de tre väststaterna behärska, nu finnas nära 1 miljon arbetslösa och i Belgien nära 300 000 arbetslösa? Är det dessa verkningar vi vänta på?

Herr SANDLER: Det är lätt att svara på denna fråga med en hänvisning till hurudant läget skulle ha varit i dessa områden, om det över huvud taget inte gjorts någonting för återhämtningsprogrammets genomförande.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, gjordes enligt de därunder förekomna yrkandena propositioner, först på bifall till vad utskottet i det nu ifrågasvarande utlåtandet hemställt samt vidare på bifall till den i ämnet väckta motionen; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med övervägande ja besvarad.

Vid förnyad, punktvis skedd föredragning av statsutskottets utlåtande nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 16, i anledning av Kungl. Maj:s proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde.

Punkterna 1—9.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 10.

Lades till handlingarna.

Föredrogs ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde;

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser folkhushållningsdepartementets verksamhetsområde;

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag för budgetåret 1949/50 under statens utlåningsfonder och fonden för förslag till statsverket, i vad avser handelsdepartementets verksamhetsområde; samt

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag för budgetåret 1949/50 under försvarets fonder m. m.

Punkterna 1—18.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 19.

Anslag till anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning hade utskottet i förevarande punkt hemställt, att

Interpellation ang. förfarandet i vissa brottmål mot minderåriga.

riksdagen måtte till Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Herr LUNDGREN: Herr talman! I de likalydande motionerna I: 194 av herrar Wistrand, Domö m. fl. och II: 245 av herr Hjalmarson m. fl. ha motionärerna föreslagit en del enligt deras förmenande oundgängligen nödvändiga förstärkningar av vissa anslag på fjärde huvudtiteln. I samband därmed ha motionärerna även erinrat om betydelsen av befästnings- och flygfältsanläggningar och visat, att vissa oundgängligen nödvändiga befästnings- och flygfältsarbeten blivit i orimlig grad fördröjda.

Trots alla militära varningar och framställningar ha icke ens de viktigaste anläggningarna annat än i blygsam skala kunnat påbörjas. Anläggningar av detta slag måste vara färdiga i fred, då de icke kunna improviseras i ett krigstidsläge.

Motionärerna begära med hänsyn till befintliga reservationer inte några ytterligare medel för detta ändamål men kräva, att försvarets byggnadskvot så fastställes, att dessa arbeten omedelbart kunna igångsättas.

Då utskottet i föreliggande utlåtande inte behandlat ens någon del av dessa motioner, har jag, herr talman, icke någon anledning att nu närmare gå in på detta problem utan skall återkomma därtill vid behandlingen av fjärde huvudtiteln, men jag har, herr talman, velat anföra detta vid behandlingen av kapitalbudgeten.

Jag har, herr talman, intet annat yrkande än om bifall till utskottets utlåtande i denna punkt.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i den nu föredragna punkten hemställt.

Punkterna 20—25.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 26.

Lades till handlingarna.

Föredrogos ånyo och lades till handlingarna första lagutskottets utlåtanden:

nr 3, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning; och

nr 4, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

Vid förnyad föredragning av jordbruksutskottets utlåtande nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 9 § 1 mom. förordningen den 20 juni 1941 (nr 577) angående bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Herr *Näsgård* avlämnade en av honom m. fl. undertecknad motion, nr 232, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Motionen bordlades.

Interpellation ang. förfarandet i vissa brottmål mot minderåriga.

Ordet lämnades på begäran till herr **ELOWSSON, NILS**, som yttrade: Herr talman! Under senare år har det vid upprepade tillfällen förekommit, att ungdom som inte fyllt femton år antingen begått eller misstänkts ha begått brott av så allvarlig art, att polisen inskridit. Bland annat har detta inträffat i ett fall, där en ungdom under femton år tillsammans med en, som var över denna åldersgräns, begått brottet. Tvekan har i sådana fall rätt bland såväl barnavårdsmyndigheter som polis om vederbörande myndighets kompetensområde och befogenhet att inskrida, en tvekan som blir särskilt komplicerad i ett fall, då ungdom såväl under som över femton år är inblandad.

Denna tvekan har rätt länge, men den trädde särskilt i dagen i samband med det så kallade Perstorpsfallet.

Interpellation ang. förfarandet i vissa brottmål mot minderåriga.

Den 7 maj 1948 förövades ett mord i Perstorp, Kristianstads län, varvid en nioårig flicka berövades livet. En pojke från samma plats, vilken den 31 mars samma år fyllt fjorton år, blev omedelbart misstänkt för att ha förövat gärningen, och polisens hittillsvarande efterforskningar ha icke givit till resultat att någon annan person misstänkts. Polisen förefaller på grund härav anse indi-cierna mot pojken så starka, att den av denna anledning funnit det vara meningslöst fortsätta sökandet efter gärningsmannen. Pojken i sin tur har, genom regeringsrättens i början av oktober fällda utslag, på sätt och vis frikänts från ansvar i saken och har på detta sätt skilts från målet.

Brottet är också alltjämt ouppklarat.

Detta senare är i och för sig inte så anmärkningsvärt, då det dess värre är många mord som ej blivit klarlagda. I detta fall föreligger emellertid den skillnaden, att enligt en vitt utbredd mening lagstiftningen genom sin ofullständighet eller också genom den tvekan, som rätt rörande lagarnas tolkning, lett till att polisen på ett alltför tidigt stadium avkopplats från utredningen av mordet, i det att barnavårdsnämnden i Perstorp, redan samma dag som pojken hördes första gången av polisen, tog hand om honom. De omständigheter, varunder detta skedde, är det delade meningar om. Polisen gör gällande, att barnavårdsnämnden tog pojken från polisen (i kraft av barnavårdslagen); barnavårdsnämnden däremot lär förneka, att detta är en riktig definition av vad som förekommit, när pojken tillfälligtvis fick kvarstanna i fjärdingsmannens bostad under tillsyn av en av barnavårdsnämndens ledamöter.

Hur därmed förhåller sig, är måhända inte i detta sammanhang det viktigaste. Det som betyder något är, om lagarna äro antingen så otydliga eller så ofullkomliga, att de ge rum för olika tolkningar och därmed också möjligheter till ett förlopp i ett brottmål liknande det i Perstorpsfallet. Skulle detta vara förhållandet — och det synes det vara, sedan utgången i detta brottmål blivit den ovan

nämnda — kan ett sådant sakernas tillstånd icke anses vara tillfredsställande. Genom handläggningen av detta ärende på sätt som skett har nämligen följande situation uppstått.

Den familj, vars barn blev offer för gärningen, måste — liksom andra samhällsmedborgare — få sin tilltro till myndigheternas förmåga att på ett tillfredsställande sätt utreda dylika brott starkt rubbad, då ett annat samhällsorgan — i detta fall barnavårdsnämnden — kan med stöd av lagen avbryta en pågående polisutredning.

Den misstänkte pojken i sin tur får genom ett sådant förfaringssätt som det här tillämpade icke sin sak prövad genom en regelrätt domstolsförhandling, med åklagare, offentlig försvarare, domare och vittnen. Hans sak har endast prövats av barnavårdsmyndigheten — barnavårdsnämnd och länsstyrelse — och han har av dessa ansetts böra omhändertagas för samhällsvård. Men, märk väl, icke samhällsvård i vedertagen mening på grund av vanart, utan för att bereda honom skydd mot det, som kunde tänkas möta honom ute i livet med anledning av de misstankar, vilka riktats mot honom. Det är detta omhändertagande regeringsrätten ansett obefogat, och det är häri frikännandet ligger. Men därigenom har icke oklarheten i samband med utredningen skingrats; och just detta, att denna oklarhet kvarstår, måste, både för denne pojkes framtid och för den allmänna rättsuppfattningen och därmed också i fråga om förtroendet för lagarna, vara högst olyckligt.

Efter vad som förekommit i denna sak måste vidare såväl polismakten som barnavårdsmyndigheterna landet över vara mycket tveksamma om hur de skola handla i händelse de bli ställda inför liknande fall. Och denna tvekan är så mycket mera betänkelig, som det är synnerligen angeläget, att ingen som helst tveksamhet anmäler sig vid dylika tillfällen, då det gäller att handla så snabbt som möjligt, för att icke eventuella spår av gärningen skola hinna avlägsnas.

Genom förfaringssättet i Perstorpsfallet har vidare den fråga aktualiserats,

Interpellation om effektivare kontroll över livsmedelstillverkningen.

huruvida våra barnavårdsnämnder väljas med tanke på att även träffa avgöranden i fall som detta och om de äro skickade att göra det. Om man anmäler tveksamhet på den punkten, innebär detta intet som helst underkännande av barnavårdsnämndernas vare sig goda vilja eller kompetens i de fall, de vanligen ha att handlägga; det är endast ett understrykande av de alltför stora krav, som i sådana fall ställas på en barnavårdsnämnd, då de i realiteten konstitueras att bli ett slags domstol för handläggning av brottmål. Sannolikt skulle barnavårdsnämnderna också gärna se, att de befriades från det svåra värvet att döma i sådana saker.

Vad själva omhändertagandet av en för grovt brott misstänkt minderårig angår råder efter detta också oklarhet. I fråga om denne pojke har icke ådagalagts att han gjort sig känd för vanart, och då punkten om vanart var det enda barnavårdsnämnden i detta fall kunnat åberopa sig på — ehuru den icke gjort det — måste den gå över till en annan punkt, den om fara för barnets själsliga och kroppsliga hälsa i hemmet. Läget var kort och gott det, att sedan polisen ej genom sin — enligt dess egen mening i förtid avbrutna — utredning kunnat förebringa bevis för att pojken var skyldig till brottet, kunde inte heller barnavårdsnämnden behandla honom som om han vore den skyldige. Ej heller kunde länsstyrelsen göra det. De båda myndigheterna använde sig därför av en nödfallsutväg, en åtgärd som emellertid regeringsrätten som nämnts underkänt.

Såsom av det anförda torde framgå, har genom handläggningen av mordet i Perstorp en mängd spörsmål rörande lagstiftningen om barn under femton år, vilka misstänkas för grova brott, förts i förgrunden och därvid synts vara i behov av en översyn för vinnandet av större klarhet. Då denna mening, av olika uttalanden att döma, delas av såväl polis som åklagarmakt, och då man även på domarhåll och bland den för dessa spörsmål intresserade allmänheten hysar samma mening, hemställer jag härmed om kammarens medgivande att få

till statsrådet och chefen för socialdepartementet rikta följande interpellation:

Ämnar herr statsrådet, med anledning av vad som förekommit i bland annat det s. k. Perstorpsfallet, vidtaga sådana åtgärder, att tvekan rörande de olika lagarnas tillämplighet i fall sådana som detta skingras, så att situationer liknande den, som uppstått i samband med Perstorpsfallet, i görligaste mån kunna undvikas?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågakvarande spörsmål finge framställas.

Interpellation om effektivare kontroll över livsmedelstillverkningen.

Herr PERSSON, KARL, erhöll nu på begäran ordet och anförde: Herr talman! Med mer eller mindre täta mellanrum få vi i dagspressen läsa om livsmedelsförfalskning av ett eller annat slag. Ibland gäller det rena förfalskningar såsom nu senast, då paraffinolja och vaselin ingick i ingredienserna till tårter och andra bakverk. En annan gång har det gällt andra ej så grova förfalskningar, då det inte har varit direkt hälsovådliga ämnen som använts i stället för de äkta varor, som allmänheten trots de saluförda livsmedlen varit sammansatta av, men ersättningsprodukterna ändå varit så gott som värdelösa ur näringssynpunkt. En tredje gång har det varit fråga om ohygieniska förhållanden, under vilka varorna tillverkats, där det inte har varit fråga om rena snusket. Allt detta gör att allmänheten känner sig uppörd och försvarslöst utlämnad åt mer eller mindre uppenbart bedrägeri och får misstanke mot livsmedlen, även där de tillverkas under de allra bästa förhållanden och under den strängaste kontroll.

Vi berömma oss av en mycket sträng hälsovårdsstadga och livsmedelslagstiftning, men antingen måste det vara fel på författningarna eller på tillämpningen, då sådana skandaler som de nyss inträffade kunna förekomma. Allmänheten har rätt att fråga sig, hur det förhåller

Interpellation ang. deposition hos skogsvårdsstyrelse av medel för skogsvård.

sig med ingredienserna till t. ex. den korb, som försäljes i gathörn och vid nöjeställningar, eller vad som finns i alla de olika slag av sötsaker och annat snask som i allt för stor omfattning köpas. Är sötningsmedlet socker eller sackarin? Vad innehålla alla de olika slag av läskedrycker som försäljas i stora mängder? Hur är det med alla de livsmedelsersättningar och tillsatser som försäljas i mer eller mindre fina förpackningar? Är även en del av dessa tillverkade på lastbilsflak eller liknande fabriker? En hel del sådana frågor cirkulera bland allmänheten ute i bygderna. Ett klargörande av dessa frågor skulle hälsas med tillfredsställelse både bland allmänheten och bland dem, som lojalt följa hälsovårdsstadgans föreskrifter vid tillverkning av livsmedel.

Med hänvisning till ovanstående anholder jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få framställa följande frågor:

Anser statsrådet, att den nuvarande kontrollen över livsmedelstillverkningen är tillräckligt effektiv, och vad planeras för att effektivisera densamma?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Interpellation ang. deposition hos skogsvårdsstyrelse av medel för skogsvård.

Ordet gavs till herr PÅLSSON, som yttrade: Herr talman! Bevillningsutskottet uttalade år 1947 med anledning av väckta motioner, att utskottet ansåge det önskvärt att lagstiftningen om investeringsfonder såvitt möjligt utsträcktes att omfatta jämväl jordbruk och skogsbruk. Utskottet sade sig emellertid icke kunna förorda att så skedde, förrän den ifrågasatta lagstiftningen om bokföringsskyldighet för vissa jordbrukare blivit genomförd. Utskottet tillade emellertid: »Vad särskilt angår investeringsfond för skogsbruk bör enligt utskottets mening, oberoende av om en lagstiftning angående bokföringsskyldighet kommer till stånd eller ej, undersökas huruvida

skogsågare skulle kunna beredas möjlighet att hos vederbörande skogsvårdsstyrelse deponera viss del av inkomsten av skogsbruk för framtida användning till skogsvårdande åtgärder.»

Till svar på en fråga, huruvida proposition om skattefria investeringsfonder för skogsbruket komme att föreläggas 1948 års riksdag, förklarade finansministern den 11 februari 1948 i första kammaren, att då den av utskottet berörda frågan om bokföringsskyldighet för jordbrukare komme att upptagas till behandling inom finansdepartementet, hade han icke för avsikt att för det dåvarande framlägga förslag om investeringsfonder för skogsbruket.

I ett interpellationssvar i andra kammaren den 12 innevarande februari angående investeringsfonder för jordbruk förklarade finansministern, att han tidigare räknat med att frågan om bokföringsmässig inkomstberäkning för jordbruket skulle kunna föreläggas riksdagen vid denna session. Till följd av bland annat den utökning av arbetsuppgifterna, som källskattereformen medfört, räknade han emellertid icke längre med att så skulle kunna ske. Vid angivna förhållande syntes det icke lämpligt att redan nu sätta i gång en utredning om investeringsfonder för jordbruk, yttrade finansministern.

Av detta interpellationssvar framgår, att frågan om investeringsfonder för jordbruk och skogsbruk ytterligare skjutits på framtiden. I detta nya läge borde det vara angeläget att pröva den av 1947 års bevillningsutskott anvisade vägen att, oberoende av om en lagstiftning angående bokföringsskyldighet kommer till stånd eller ej, undersöka möjligheten att bereda skogsägare tillfälle att hos vederbörande skogsvårdsstyrelse deponera medel för användning till skogsvårdande åtgärder.

Med stöd av det anförda får jag hemställa om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet framställa följande fråga: Kan förslag väntas från regeringen angående beredande av möjlighet för skogsägare att hos vederbörande skogsvårdsstyrelse

Interpellation ang. anställningen av arbetskraft vid statliga verk m. m.
deponera medel för framtida användning till skogsvårdande åtgärder?

På gjord proposition bifölls herr Påls-
sons berörda hemställan.

**Interpellation ang. anställningen av ar-
betskraft vid statliga verk m. m.**

Herr **PETTERSSON, GEORG**, fick nu ordet och anförde: Herr talman! Det har ofta framhållits såsom synnerligen önskvärt, att förmedling av arbetskraft sker genom den offentliga arbetsförmedlingen. Arbetsgivare bör sålunda vid behov utav arbetskraft vända sig till förmedlingsorganet och likaså bör i sin tur den arbetssökande vända sig till detta för erhållande utav arbete. Härigenom kunna onödiga tidsförluster undvikas.

För att emellertid organisationen skall fungera tillfredsställande måste de arbetssökande alltid hysa förtroende till densamma. De böra framför allt ha en känsla utav att behovet utav arbetskraft alltid anmäles till arbetsförmedlingen.

För statliga myndigheter och verk föreligger viss anmälningsskyldighet till arbetsförmedlingen, då arbetskraft skall anställas. Därigenom synes det, som om man önskat, att de statliga företagen skola föregå med exempel. Enligt vad som för mig är bekant fullgöres denna anmälan på ett flertal platser först sedan arbetskraften anställts. Sålunda har det på en plats inträffat att en statlig

myndighet anställde 14 man utan att arbetsförmedlingen hade vetskap om detta. På samma plats voro samtidigt ett 20-tal man arbetslösa, och av dessa upp-
buro de flesta understöd från erkänd arbetslöshetskassa. Först sedan arbetskraften anställts, översändes anmälan till arbetsförmedlingen. Samma förfaringssätt har tillämpats även på andra håll. En dylik anmälan är ur förmedlingssynpunkt värdelös. Ett dylikt tillvägagångssätt kan lätt ge de arbetslösa den föreställningen, att de icke kunna anlita arbetsförmedlingen, då de önska arbete, utan måste de alltid hänvända sig direkt till respektive arbetsgivare.

På grund av vad som sålunda förekommer får jag därför anhålla om att till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet rikta frågan:

Skola icke statliga verk och företag, innan de anställa arbetskraft, anmäla sina önskemål till den offentliga arbetsförmedlingen för att genom dess medverkan erhålla den önskade arbetskraften?

Även denna anhållan bifölls.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 3.15 eftermiddagen.

In fidem

G. H. Berggren.